

A debat

Emprenedors

Opinions i reflexions d'Adela d'Alòs-Moner, sòcia-consultora de doc6,
i de Javier Leiva Aguilera, director de Catorze.com

En el nostre entorn professional, en el qual la funció pública és l'aspiració laboral més habitual, l'emprenedor, en la seva accepció de persona que crea, desenvolupa i implanta un projecte empresarial, és encara avui en dia una *rara avis*.
Us presentem a continuació dos exemples d'aquesta opció laboral i vital, dues entrevistes a dos emprenedors que amb una diferència generacional de més de vint anys ens mostren que comparteixen esperit i motivacions.
Després de la lectura, ben segur que el lector sabrà respondre millor a la pregunta de si l'emprenedor neix o es fa.

Adela d'Alòs-Moner

Sòcia-consultora de doc6

Breu CV: Vaig néixer l'any 1951, que molts recorden com l'any de la vaga dels tramvies. De moment, fa 37 anys que treballo, dels quals uns disset com a funcionària a l'administració pública (primer de l'Estat i després de l'Ajuntament de Barcelona) i la resta com a assalariada o com a sòcia a l'empresa que entre uns quants ens llançàrem a crear ara fa vint anys. He tingut l'oportunitat de contribuir al pas de l'Associació de Bibliotecaris a l'actual Col·legi l'any 1985, com a membre de la Junta. És per això que sóc la col·legiada número 5. Posteriorment, he tingut l'oportunitat de ser presidenta del Col·legi des del 2000 al 2003.

Tinc un marit i un fill –tots dos fantàstics– i estic molt contenta amb la vida viscuda fins ara, que ja és bastant.

Estàs d'acord que se't defineixi com *emprenedora* en el nostre àmbit professional?

Possiblement se'm pot considerar una persona emprenedora, però diria que això és a banda del fet d'haver muntat una empresa ara fa vint anys. Crec que l'esperit emprenedor va associat a endegar iniciatives, més o menys innovadores, a no tenir por a afrontar riscos, reptes, etc.

El concepte d'emprenedor s'associa sovint a l'empresa privada, però entenc que no només està lligat a aquesta, tot i que hi té més relació.

Quina creus que és la teva aportació? Coincideix amb allò que més t'han valorat els professionals?

Considero que la meua aportació passa prioritàriament per dos aspectes. En primer lloc, per contribuir, d'una o altra manera, a millorar l'eficiència de moltes organitzacions, convinguda que hi té un rol molt important una correcta gestió

de la informació i del coneixement corporatiu. En segon lloc, per donar oportunitats laborals a molts professionals. Avui a doc6 hi treballen –entre personal d'estructura i per a projectes– més de 110 persones. D'elles, un 80% són bibliotecaris/documentalistes.

Quant a la segona pregunta, no puc dir si coincideix o no amb el que més m'han valorat perquè no tinc molt clar què és. Alguns professionals em comenten que «vaig ser valenta». La veritat és que deixar de tenir un sou mensual «assegurat», com tenia a l'Administració, i haver de guanyar-me'l dia a dia va ser un salt molt important.

Creus que Internet propicia l'aparició de més emprenedors? Dit d'una altra manera, era més difícil abans?

Efectivament, Internet propicia l'aparició de més emprenedors ja que es pot crear «una empresa» sense necessitat d'uns costos fixos de local, personal, etc. Això no era així

quan vam crear doc6. De tota manera, això, ara per ara, té un límit quan l'empresa creix, i el nombre de clients i el seu grau d'exigència també.

D'altra banda, si en aquest sentit ara és una mica més fàcil ser emprenedor, també cal dir que l'entorn és més complex i hi ha més competència. Fa vint anys, quan parlàvem de *gestió documental*, semblàvem missioners al desert; ara tothom en parla.

Quines aptituds personals creus fonamentals a l'hora d'iniciar qualsevol empresa (en el sentit d'emprendre)?

En primer lloc, cal ser constant i tenir una gran força de voluntat perquè són necessaris molts sacrificis. Cal dedicar moltes hores perquè el projecte pugui anar endavant. En el meu cas, vaig passar de ser funcionaria amb un horari de 8 a 3 a treballar 50 hores a la setmana o més, amb molts caps de setmana ocupats, etc. I això amb un fill acabat de néixer.

En segon lloc, cal estar convençut que el que fas té sentit i que pots aportar solucions a les necessitats dels clients.

Què és allò que creus que fa funcionar realment els projectes? La societat, la política, els professionals, algun altre factor?

Si per *projecte* entenem el de crear una empresa, crec que els aspectes més importants són, i per aquest ordre: la visió i la força de voluntat, el personal i el finançament.

Quan parlem de visió i de força de voluntat aquesta va associada a tenir clar cap on es vol anar, a aspectes també

de lideratge i compromís, a implicació quasi sense límits. Quant al personal, aquest és el recurs més important de qualsevol organització, i doc6 ha complert vint anys també gràcies a molts professionals que hi han col·laborat. Per acabar, el finançament. El poso en últim lloc no perquè no sigui important, sinó perquè, a tall d'exemple, en el nostre cas l'empresa va néixer sense finançament, únicament amb unes aportacions molt petites dels sis socis inicials.

Per on creus que passa el futur? En quins àmbits obtindran èxit els nous emprenedors? I en quins no?

Se'm fa molt difícil dir-ho, i sobretot ara, en temps una mica convulsos. En qualsevol cas, el futur passa per la qualitat, la feina ben feta, la voluntat de servei; en definitiva, per la professionalització.

Si haguessis de tornar a començar, faries el mateix camí? Quins errors evitaries i quines accions que no has fet creus que fóra convenient de realitzar?

No és fàcil de respondre. Crec que bàsicament faria el mateix, però, pel que fa a la gestió de l'empresa, introduiria algunes variants sobretot relacionades amb una major definició dels procediments, una anàlisi de costos (comptabilitat analítica) i una millor selecció del personal.

De tota manera, la part del camí més dura ha estat compaginar vida laboral i vida personal; però aquí no veig com hi hauria pogut trobar una solució. He intentat compaginar-ho el millor possible, però no sense dificultats.

Adela d'Alòs-Moner

No em queixo; crec que quan una persona pren una opció, ha d'assumir el que comporta en tots els casos. Seguir on era em comportava uns avantatges, però també tenia uns aspectes que no m'acabaven d'omplir; per contra, crear una empresa pròpia té, evidentment, uns avantatges, però també molts inconvenients i aspectes complexos i bastant complicats.

Creus que la formació que s'imparteix a l'escola i a la universitat afavoreix el sorgiment d'emprenedors?

No fa massa setmanes, el diari publicava el resultat d'una enquesta a estudiants universitaris. L'enquesta deia que el 70 % tenia com objectiu «ser funcionari»; és a dir, l'escola i la universitat ja orienten en aquesta direcció. Amb això no vull dir que no hi hagi funcionaris emprenedors, però el que reflectia l'enquesta és que els estudiants associaven «ser funcionari» amb treball segur, més vacances i més temps d'oci, etc.

Tot plegat està relacionat amb una cultura del *no-esforç*,

que trobem avui en molts joves.

Però aquest és un model de vida que té els dies comptats, aquí i a tot Europa. És més, crec que Europa està en franca decadència. L'eix que passava per l'Atlàntic s'ha desplaçat al Pacífic, i la innovació i les iniciatives, cada cop més cal anar-les a buscar a l'Índia, a la Xina i a altres països d'Àsia.

Quins continguts hi introduiries i quins nous enfocaments faries?

Avui que es parla tant de valors, penso que cal introduir molt el concepte de l'esforç, de la implicació i el compromís amb la societat, amb l'empresa i amb la professió.

D'altra banda, cal preguntar-se com podem aportar valor a l'organització. Aquesta és una pregunta clau i que molt pocs es fan.

Crec que també falta una visió més general de l'entorn social, polític, econòmic, etc., quan la informació és tan globalitzada.

Javier Leiva Aguilera

Director de Catorze.com

Breu CV: Javier Leiva Aguilera va néixer l'any 1976. Es va diplomar en Biblioteconomia i Documentació l'any 2002 i de seguida va marxar a viure a França, on va treballar durant dos anys a la biblioteca del Colegio de España. Posteriorment, es va traslladar a Madrid a treballar per a Fesabid abans d'establir-se pel seu compte l'any 2005. Actualment, dirigeix l'empresa Catorze.com, dedicada a la consultoria d'internet en àrees relacionades amb la gestió de la reputació digital de les empreses i la formació en tecnologies de la informació i la comunicació. També és professor del Departament d'Informació i Documentació de la Universitat de Vic.

Estàs d'acord que se't defineixi com a *emprenedor* en el nostre àmbit professional?

Sí. Crec que el caràcter empenedor no té relació amb el sector on es treballa, tot i que potser és cert que alguns semblen més propers a la idea d'emprendre que altres. El nostre àmbit en concret s'ha caracteritzat sempre precisament pel contrari, i potser és per això que els pocs que triem aquesta via per desenvolupar-nos cridem més l'atenció.

Quina creus que és la teva aportació? Coincideix amb allò que més t'han valorat els professionals?

Jo subratllaria el fet que a la meva empresa ens dirigim a la indústria i a empreses els objectius de les quals sovint tenen molt poc a veure amb les biblioteques o la gestió de la informació. Aquestes empreses acaben sabent i valorant la tasca dels documentalistes gràcies a l'experiència pròpia d'haver-ne rebut els serveis.

Javier Leiva Aguilera

Per altra banda, i tot i que no sóc el primer bibliotecari a crear una empresa, crec que he contribuït una mica a donar a conèixer aquesta possibilitat professional. Per aquest motiu, sovint rebo consultes de persones que es plantegen fer el mateix pas. És aquest segon element el que crec que està més present entre els professionals que em coneixen.

Creus que Internet propicia l'aparició de més emprenedors? Dit d'una altra manera, era més difícil abans?

Internet ha aportat oportunitats i ha permès que sigui més fàcil veure les que ja hi havia. Per tant, si hi ha més oportunitats potser hi haurà més gent disposada a muntar una empresa utilitzant aquest mitjà. En tot cas, crec que qui és emprenedor acaba pensant en posar alguna cosa en marxa, sigui a Internet o sigui al món físic.

El problema que es troba qui vol muntar una empresa és l'excés de dificultats burocràtiques que existeixen (parlo d'Espanya): tràmits i més tràmits que cal fer a llocs diferents,

i on cada interlocutor que et trobes al davant sembla tenir com a objectiu aconseguir que desisteixis. En la meua opinió, aquest és un fre important per als emprenedors, que provoca que molta gent simplement prefereixi evitar-se tants maldecaps simplement per poder començar a treballar. Per tant, i tornant al principi, crec que Internet pot propiciar l'aparició de més emprenedors si s'utilitza per facilitar (d'una vegada i de veritat) la creació d'una empresa d'una manera ràpida i econòmica. Ja és prou difícil tirar endavant un projecte com perquè et posin pals a les rodes abans de començar.

Quines aptituds personals creus fonamentals a l'hora d'iniciar qualsevol empresa (en el sentit d'emprendre)?

Crec que cal ser una persona àvida de reptes, amb molta curiositat i a qui li agradi el risc. Inconformista, en resum. Per altra banda, també crec molt necessari que tingui un tarannà persistent, ja que les coses poques vegades surten bé a la primera.

Què és allò que creus que fa funcionar realment els projectes? La societat, la política, els professionals, algun altre factor?

L'emprenedor i el fet que aquest aconseguixi envoltar-se de bons professionals compromesos amb el projecte és fonamental, com també crec que ho és una visió estratègica del que es té entre mans.

Per on creus que passa el futur? En quins àmbits obtindran èxit els nous emprenedors? I en quins no?

Crec que hi ha diversos àmbits en els quals podem tenir èxit. En primer lloc, hauríem de prendre una posició capdavantera en la gestió de la informació en format digital. Em refereixo a l'emmagatzematge i a l'accés, però també a tasques en relació amb els formats (persistència i accessibilitat al llarg del temps), a tot el que té a veure amb la privacitat de les dades en un entorn en què bona part de la informació està en sistemes connectats a la xarxa, etc.

Un altre àmbit on hauríem de demostrar que podem tenir èxit és el de l'arquitectura de la informació, la usabilitat i l'accessibilitat. Hi ha molt bons professionals que provenen del nostre àmbit treballant en aquests sectors, però ara per ara són minoria i les empreses que ofereixen aquests tipus de serveis tampoc han estat creades per bibliotecaris o documentalistes.

Finalment, crec que hauríem de posar el peu a l'àrea de la comunicació. Sabem organitzar i recuperar informació de manera molt efectiva, però també som capaços de difondre i saber definir quina és la millor manera de fer-ho a cada moment. Actualment, cada vegada corren més missatges amunt i avall i és més difícil que una empresa faci sentir el seu, així que la necessitat de gent que ofereixi solucions a aquest problema em sembla evident.

Si haguessis de tornar a començar, faries el mateix camí? Quins errors evitaries i quines accions que no has fet

creus que fóra convenient de realitzar?

Si hagués de tornar a començar evitaria fer-ho sense planificar convenientment i, per tant, donant una mica menys de protagonisme a la rauxa (sense passar-se) i fent actuar una mica més l'anàlisi. La raó és que, encara que no ho sembli, es va més ràpid si s'esmerça una mica de temps a mirar el mapa abans de començar a caminar que si no es fa. Per sort, aquest error ja l'he corregit.

Un altre consell que podria donar és que l'emprenedor s'envolti de professionals d'altres àrees. Els bibliotecaris podem ser molt bons, però no tenim la visió total del món. Els punts de vista i maneres de treballar dels altres sens dubte enriqueixen els projectes.

Creus que la formació que s'imparteix a l'escola i a la universitat afavoreix el sorgiment d'emprenedors/es?

No, tot el contrari. Mentre vaig estar a la universitat com a estudiant no vaig rebre mai cap estímulo que em pogués conduir a emprendre, i possiblement la causa sigui que molt pocs professors d'universitat provenen del món de l'empresa (fins i tot a Empresarials és possible realitzar els estudis sense que ningú et parli de la possibilitat d'anar per compte propi). En tot cas, i ara que veig part del món des del punt de vista de professor universitari, he de dir que a les meves classes sovint apareix la paraula empresa. És clar que jo no tinc excusa...

Quins continguts hi introduiries i quins nous enfocaments faries?

Posaria assignatures específiques a totes les carreres (perquè totes poden tenir aquesta sortida) i convidaria sovint emprenedors de l'àmbit en qüestió (pocs o molts, sempre en podem trobar) per tal que expliquin als estudiants que existeix aquesta opció, quina és la seva experiència, que responguin dubtes i que transmetin la seva il·lusió. També intentaria fomentar molt més l'excel·lència i, per què no, la competitivitat entre els alumnes (entesa com quelcom positiu, és clar).